

[Strona Główna](#) > ... > [Wszczęcie Postępowania Sądowego](#) > [Gdzie i jak](#) > [Koszty](#) > [Slovakia](#)

Autor treści:

Słowacja

Koszty

Słowacja

Na niniejszej stronie przedstawiono informacje dotyczące opłat sądowych w Słowacji.

Przepisy regulujące opłaty pobierane przez przedstawicieli zawodów prawniczych

Art. 1 ust. 2 ustawy nr 586/2003 o zawodzie adwokata i o zmianie ustawy nr 455/1991 o działalności gospodarczej wymagającej zezwoleń, z późniejszymi zmianami, stanowi, co następuje:

„Wykonywanie zawodu adwokata oznacza reprezentowanie klientów przed sądami, organami administracji centralnej i innymi podmiotami, występowanie w charakterze obrońcy w postępowaniu karnym, udzielanie porad prawnych, opracowywanie komentarzy do aktów prawnych, sporządzanie analiz prawnych, zarządzanie mieniem klientów i inne formy doradztwa prawnego i pomocy prawnej, jeżeli czynności te (dalej zwane »usługami prawnymi«) mają charakter ciągły i są wykonywane odpłatnie”.

Adwokaci

Opłaty pobierane przez adwokatów są regulowane rozporządzeniem wykonawczym Ministerstwa Sprawiedliwości Republiki Słowackiej nr 655/2004 w sprawie opłat i wynagrodzeń pobieranych przez adwokatów z tytułu świadczenia usług prawnych (*vyhláška o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie správnych služieb*). Wersja angielska rozporządzenia jest dostępna na stronie internetowej [Słowackiej Izby Adwokackiej](#).

Wynagrodzenie adwokata jest ustalane w drodze umowy między nim a jego klientem (opłata umowna). Zdecydowana większość opłat pobieranych przez prawników jest ustalana w drodze umowy, o ile ustawa nie przewiduje opłat taryfowych. Jeżeli strony nie osiągną porozumienia w tej sprawie, w celu ustalenia wysokości wynagrodzenia stosuje się odpowiednie przepisy dotyczące stawek opłat (rozporządzenie wykonawcze w sprawie opłat pobieranych przez adwokatów). Opłatę taryfową ustala się poprzez pomnożenie podstawowej stawki przez liczbę czynności lub usług prawnych świadczonych przez adwokata.

Komornicy

Zawód komornika nie występuje na Słowacji. Jego zadania wykonuje jednak egzekutor sądowy (*súdný exekútor*) zgodnie z ustawą nr 233/1995 o egzekutorach sądowych i czynnościach egzekucyjnych (*zákon o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti*), zwana „ustawą o postępowaniu egzekucyjnym”.

Koszty stałe

Koszty stałe w postępowaniu cywilnym

Koszty stałe stron w postępowaniu cywilnym

Wszystkie kategorie opłat są określone w odpowiednich przepisach, które przedstawiają różne sposoby ich

naliczania:

Opłaty sądowe są regulowane ustawą nr 71/1992 o opłatach sądowych oraz o opłacie za wyciąg z rejestru karnego, z późniejszymi zmianami („ustawa o opłatach sądowych”). Kwota opłat jest stała lub określona procentowo bądź jest ustalana za pomocą obu tych sposobów (w zależności od rodzaju roszczenia).

Opłaty pobierane przez egzekutorów sądowych są regulowane ustawą nr 233/1995 o egzekutorach sądowych i czynnościach egzekucyjnych. Kwota jest ustalana na podstawie taryfy (opłata stała lub określona procentowo w zależności od przedmiotu egzekucji) lub ma charakter umowny.

Wynagrodzenia adwokatów są regulowane rozporządzeniem wykonawczym nr 655/2004 w sprawie opłat i wynagrodzeń pobieranych przez adwokatów z tytułu świadczenia usług prawnych. Kwota jest ustalana na podstawie taryfy (opłata stała za każdą świadczoną usługę prawną, w zależności od wartości roszczenia lub jego przedmiotu) lub ma charakter umowny.

Wynagrodzenia biegłych są regulowane rozporządzeniem wykonawczym nr 491/2004 w sprawie wynagrodzenia, zwrotu kosztów i rekompensat za stracony czas dla biegłych i tłumaczy. Kwota jest ustalana na podstawie taryfy (opłata stała za każdą usługę, naliczana godzinowo lub określona procentowo w zależności od przedmiotu usług biegłego) lub ma charakter umowny.

Zwrot kosztów poniesionych przez świadków reguluje ustawa nr 99/1963 kodeks postępowania cywilnego, a także rozporządzenie wykonawcze nr 543/2005 w sprawie administracji i organizacji sądów rejonowych, sądów okręgowych, Sądu Szczególnego i sądów wojskowych, ustawa nr 311/2001 – kodeks pracy, ustawa nr 595/2003 o podatku dochodowym oraz ustawa nr 663/2007 o wynagrodzeniu minimalnym. Sąd podejmuje decyzję o zwrocie koniecznych wydatków bieżących i rekompensacie za utracone zarobki (zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu w sprawie administracji i organizacji).

Wynagrodzenia tłumaczy pisemnych i ustnych są regulowane rozporządzeniem wykonawczym nr 491/2004 w sprawie wynagrodzenia, zwrotu kosztów i rekompensat za stracony czas dla biegłych i tłumaczy. Kwota wynagrodzenia jest ustalana na podstawie taryfy (stała stawka za każdą godzinę/stronę w zależności od języka lub za usługę świadczoną przez tłumacza) lub ma charakter umowny.

W związku z powyższym w przypadku większości potencjalnych postępowań cywilnych osoba niebędąca prawnikiem nie może praktycznie oszacować całkowitych rzeczywistych kosztów bez zasięgnięcia w tym względzie fachowej porady.

Specjalista (zwłaszcza prawnik) może jednak udzielić o wiele bardziej szczegółowych informacji na temat różnych kosztów, których należy się spodziewać w toku postępowania, odpowiednio do okoliczności sprawy. Jeżeli wynik postępowania jest trudny do przewidzenia, prawnik może również oszacować dla klienta koszty związane z różnymi możliwymi rozstrzygnięciami, które będą ostatecznie zależeć od rozpoznania i orzeczenia sądu.

Odrębne rozporządzenia/ustawy regulują różne rodzaje kosztów, które mogą zostać poniesione w postępowaniu cywilnym. Określono w nich różne sposoby obliczania opłat, które można podzielić na dwie główne kategorie: opłaty taryfowe i opłaty umowne.

Etap postępowania cywilnego, na którym strony muszą uiścić koszty stałe

Zgodnie z ustawą nr 71/1992 o opłatach sądowych oraz o opłacie za wyciąg z rejestru karnego, z późniejszymi zmianami, przed rozpoczęciem rozprawy należy uiścić tylko opłatę sądową.

Zgodnie z ustawą nr 99/1963 (kodeks postępowania cywilnego) oprócz opłat sądowych koszty postępowania obejmują przede wszystkim bieżące wydatki stron postępowania i ich przedstawicieli. Są to:

- rekompensata za utracone zarobki stron i ich przedstawicieli prawnych,
- koszty przeprowadzenia dowodu (w tym wynagrodzenia biegłych),
- honoraria pobierane przez notariuszy za pełnienie funkcji komisarza sądowego oraz zwrot ich bieżących wydatków,
- wynagrodzenia zarządców masy spadkowej i ich bieżących wydatków,
- wynagrodzenia tłumaczy,
- wynagrodzenia za zastępstwo procesowe – jeżeli strona jest reprezentowana przez adwokata

zarejestrowanego w Słowackiej Izbie Adwokackiej.

Koszty te uiszcza się zazwyczaj po wydaniu przez sąd orzeczenia.

Ponadto koszty postępowania cywilnego zależą w znacznym stopniu od rozpoznawanej sprawy i uznania sądu (głównie w odniesieniu do doboru dowodów i zakresu kosztów zwracanych sądowi lub stronie przeciwnej). Trudno zatem przewidzieć rzeczywiste koszty postępowania przed jego rozpoczęciem.

Koszty stałe w postępowaniu karnym

Koszty stałe stron w postępowaniu karnym

Po wydaniu prawomocnego orzeczenia sąd może orzec w sprawie kosztów w postępowaniu karnym według własnego uznania.

Etap postępowania karnego, na którym strony muszą uiścić koszty stałe

Wszelkie koszty związane z postępowaniem karnym uiszcza się po uprawomocnieniu się wyroku, ponieważ rozstrzygnięcie dotyczące zwrotu kosztów postępowania stanowi część wyroku (ustawa nr 301/2005 kodeks postępowania karnego).

Koszty stałe w postępowaniu konstytucyjnym

Koszty stałe stron w postępowaniu konstytucyjnym

W przypadku zastępstwa procesowego przed słowackim Trybunałem Konstytucyjnym, kiedy to nie można wskazać pieniężnej wartości przedmiotu sporu, podstawowa stawka z taryfy opłat za każdą pojedynczą usługę prawną musi być równa jednej szóstej podstawy obliczeń (art. 11 rozporządzenia wykonawczego nr 655/2004 w sprawie opłat i wynagrodzeń pobieranych przez adwokatów z tytułu świadczenia usług prawnych).

Etap postępowania konstytucyjnego, na którym strony muszą ponieść koszty stałe

Do postępowania konstytucyjnego mają zastosowanie zasady właściwe w przypadku postępowania cywilnego i karnego. Zastosowanie ma ustawa nr 99/1963 (kodeks postępowania cywilnego).

Informacje wstępne, których powinni udzielić przedstawiciele procesowi

Prawa i obowiązki stron

Art. 18 ustawy nr 586/2003 o zawodzie adwokata i o zmianie ustawy nr 455/1991 o działalności gospodarczej wymagającej zezwoleń, z późniejszymi zmianami, stanowi, co następuje:

1. Adwokat prowadzący praktykę prawniczą ma obowiązek chronić i wspierać prawa i interesy klienta oraz postępować zgodnie z jego instrukcjami. Jeżeli instrukcje klienta są sprzeczne z powszechnie obowiązującymi przepisami, adwokat nie jest nimi związany i musi w stosowny sposób poinformować o tym klienta.
2. Adwokat prowadzący praktykę prawniczą ma obowiązek działać uczciwie i sprawiedliwie, z należytą zawodową starannością. Musi konsekwentnie stosować wszystkie dostępne środki prawne i posługiwać się wiedzą, służąc interesom klienta w najlepszy możliwy sposób. Adwokat musi zadbać o to, aby świadczone przez niego usługi prawne służyły zamierzonemu celowi i były dostępne za rozsądną opłatą.
3. Adwokat prowadzący praktykę prawniczą musi zawsze dbać o godność zawodu i nie wolno mu narażać na szwank jego reputacji. Adwokat ma zatem obowiązek stosować się do kodeksu etycznego oraz wewnętrznych zasad i regulaminów izby adwokackiej.

Regulacje prawne dotyczące kosztów

W jakich językach można uzyskać informacje o regulacjach prawnych dotyczących kosztów na Słowacji?

Wspomniane powyżej ustawy dotyczące kosztów zostały opublikowane w języku słowackim w Dzienniku Ustaw (na podstawie art. 8 ustawy Rady Narodowej Republiki Słowackiej nr 1/1993).

Gdzie można znaleźć informacje na temat mediacji?

Kwestię mediacji reguluje ustawa nr 420/2004 o mediacji.

Gdzie można znaleźć dodatkowe informacje na temat kosztów?

Strona internetowa zawierająca informacje na temat kosztów

Informacje o kosztach są dostępne na stronie internetowej [IGNUM](#), na której zgromadzono powszechnie obowiązujące przepisy, a także inne obowiązujące słowackie przepisy oraz przepisy, które utraciły moc. Strona ta jest prowadzona przez [Ministerstwo Sprawiedliwości Republiki Słowackiej](#).

Gdzie można znaleźć informacje na temat średniego czasu trwania różnych postępowań?

Informacje te można znaleźć w roczniku statystycznym [Ministerstwa Sprawiedliwości Republiki Słowackiej](#).

Gdzie można znaleźć informacje na temat średnich łącznych kosztów danego postępowania?

Trudno jest wskazać informacje na temat średnich kosztów i opłat, gdyż:

1. Nie publikuje się na ten temat żadnych informacji statystycznych.
2. Właściwe przepisy słowackie są stosunkowo elastyczne i prawie zawsze przewidują możliwość określenia wysokości opłat lub wynagrodzenia na podstawie umowy, zależy to od regionu oraz reputacji kancelarii prawnej i innych osób świadczących usługi związane z postępowaniem sądowym. Jeszcze większe znaczenie mają sama sprawa, jej złożoność, zakres niezbędnych dowodów i czas trwania postępowania.
3. Ponadto nawet kwota opłat taryfowych (które mogą zostać nałożone wyłącznie na końcu postępowania, na podstawie postanowienia w sprawie kosztów postępowania, które zależy od rozstrzygnięcia i uznania sądu) jest związana z postępowaniem sądowym, liczbą świadczonych usług i różnymi innymi czynnikami. Ponieważ nie można określić średniego nakładu pracy związanego ze sporem prawnym, nie da się określić średnich kosztów postępowania.

Podatek od wartości dodanej

Jak podaje się informację o podatku VAT?

Jeżeli egzekutor sądowy jest zarejestrowany jako płatnik podatku VAT, odpowiednia kwota tego podatku będzie doliczana do jego dochodu i kosztów (zgodnie z art. 196 ustawy nr 233/1995 o egzekutorach sądowych i czynnościach egzekucyjnych).

Jeżeli adwokat jest zarejestrowany jako płatnik podatku VAT, jego dochód i koszty zawierają podatek VAT (art. 18 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego Ministerstwa Sprawiedliwości nr 655/2004 w sprawie opłat i wynagrodzeń pobieranych przez adwokatów z tytułu świadczenia usług prawnych).

Jeżeli biegły lub tłumacz jest zarejestrowany jako płatnik podatku VAT, jego wynagrodzenie będzie zawierać podatek VAT (art. 16 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego Ministerstwa Sprawiedliwości nr 491/2004 w sprawie wynagrodzenia, zwrotu kosztów i rekompensat za stracony czas dla biegłych i tłumaczy).

Jakie są stosowane stawki?

Podatku VAT nie nalicza się od opłat sądowych (ustawa nr 71/1992 o opłatach sądowych oraz o opłacie za wyciąg z rejestru karnego, z późniejszymi zmianami). Nalicza się go jednak od opłat za mediację, ponieważ mediacja jest traktowana jak działalność gospodarcza, oraz od opłat za arbitraż według stawki 20%, o ile osoba pobierająca opłatę jest zarejestrowana jako płatnik podatku VAT.

Pomoc prawna

Próg dochodów stosowany w sprawach cywilnych

Próg dochodów określony jest w art. 4 lit. i) ustawy nr 327/2005 o pomocy prawnej na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej oraz o zmianie ustawy nr 586/2003 o zawodzie adwokata i o zmianie ustawy nr 455/1991 o działalności gospodarczej wymagającej zezwoleń (ustawa o działalności gospodarczej), z późniejszymi zmianami, zmienionej ustawą nr 8/2005.

Jej właściwy fragment brzmi: „Uznaje się, że osoba fizyczna znajduje się w trudnej sytuacji materialnej, jeśli otrzymuje ona świadczenia lub zasiłki przyznawane osobom w trudnej sytuacji materialnej 1e) lub jeśli jej dochód nie przekracza kwoty równej 1,6 minimum socjalnego 2) oraz jeśli taka osoba fizyczna nie dysponuje środkami umożliwiającymi jej zapłatę za usługi prawne” (311,30 EUR).

Próg dochodów w sprawach karnych stosowany w odniesieniu do oskarżonych

Próg dochodów w odniesieniu do oskarżonych, którzy wnioskuje o wyznaczenie obrońcy z urzędu w sprawie karnej, nie został określony. Kodeks postępowania karnego (art. 37 i 38) wskazuje okoliczności, w których konieczny jest udział obrońcy:

1. Oskarżony musi mieć obrońcę w trakcie postępowania przygotowawczego, jeżeli:
 - zastosowano wobec niego tymczasowe aresztowanie, odbywa karę pozbawienia wolności lub przebywa w zakładzie leczniczym na obserwacji,
 - jest pozbawiony zdolności do czynności prawnych lub ma ograniczoną zdolność do czynności prawnych,
 - jest oskarżony o wyjątkowo ciężkie przestępstwo,
 - jest nieletni,
 - ukrywa się przed wymiarem sprawiedliwości.
2. Udział obrońcy jest również obowiązkowy, jeżeli sąd, oskarżyciel lub funkcjonariusz policji w postępowaniu przygotowawczym uzna to za konieczne ze względu na wątpliwości dotyczące zdolności oskarżonego do należytej samodzielnej obrony.
3. Udział obrońcy jest również obowiązkowy w postępowaniu o ekstradycję oraz w przypadkach zastosowania środka zabezpieczającego w postaci skierowania na leczenie, z wyjątkiem leczenia alkoholizmu.

Art. 38 kodeksu postępowania karnego stanowi, że:

1. Udział obrońcy jest obowiązkowy w postępowaniu dotyczącym wykonania wyroku, w trakcie którego sąd orzeka na posiedzeniu jawnym, jeżeli oskarżony:
 - jest pozbawiony zdolności do czynności prawnych lub ma ograniczoną zdolność do czynności prawnych,
 - jest nieletnim zwolnionym warunkowo, który w czasie, w którym odbywa się posiedzenie jawne, nie ukończył 18 lat,
 - jest tymczasowo aresztowany,
 - istnieją wątpliwości dotyczące zdolności oskarżonego do należytej samodzielnej obrony.
2. Skazany musi mieć obrońcę w postępowaniu dotyczącym środków nadzwyczajnych, jeżeli:
 - zastosowanie ma art. 37 ust. 1 lit. a), b) lub c),
 - w czasie, w którym odbywa się posiedzenie jawne dotyczące środka nadzwyczajnego oskarżony nie

- ukończył 18 lat,
- istnieją wątpliwości dotyczące zdolności oskarżonego do należytej samodzielnej obrony,
- postępowanie toczy się przeciwko oskarżonemu, który zmarł.

Próg dochodów w sprawach karnych stosowany w odniesieniu do pokrzywdzonych

Zgodnie z art. 558 ust. 1 kodeksu postępowania karnego sąd orzeka o zwrocie kosztów na rzecz pokrzywdzonego po uprawomocnieniu się wyroku.

Inne warunki uzyskania pomocy prawnej przez pokrzywdzonych

Wszystkie warunki określa ustawa nr 301/2005 kodeks postępowania karnego.

Bezpłatne postępowania sądowe

Istnieją dwa rodzaje zwolnienia z opłat sądowych (art. 4 ustawy Rady Narodowej Republiki Słowackiej nr 71/1992 o opłatach sądowych oraz o opłacie za wyciąg z rejestru karnego, z późniejszymi zmianami). Zwolnienie z opłat sądowych ma zastosowanie w przypadku:

- szczególnych rodzajów postępowania (w sprawie opieki nad nieletnimi, zaniechania lub bezprawnego działania organów administracyjnych, wzajemnego obowiązku alimentacyjnego między rodzicami a dziećmi); lub
- szczególnych rodzajów osób (osoba składająca skargę w postępowaniu o odszkodowanie z tytułu szkody poniesionej w wyniku wypadku przy pracy lub choroby zawodowej; w postępowaniach o uznanie rozwiązania stosunku pracy za niezgodne z prawem itp.). Jeżeli sąd uzna skargę, pozwany ma obowiązek uiścić odpowiednie opłaty sądowe lub ich część zgodnie z orzeczeniem sądu, chyba że jest również zwolniony z opłat.

Zgodnie z art. 138 kodeksu postępowania cywilnego sąd ma prawo całkowicie lub częściowo zwolnić stronę z opłat sądowych, jeżeli jest to uzasadnione jej sytuacją i o ile roszczenie nie jest błahе oraz o ile wykonywanie lub dochodzenie przez stronę określonego prawa nie jest w sposób oczywisty bezzasadne. Sąd może jednak cofnąć zwolnienie w dowolnym momencie postępowania.

Zgodnie z ustawą nr 327/2005 o pomocy prawnej na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej (ustawa o pomocy prawnej), pomoc prawna oznacza świadczenie usług prawnych osobom uprawnionym do pomocy podczas dochodzenia przez nie przysługujących im praw. Pomoc prawną świadczy się głównie w formie:

- porad prawnych,
- pomocy w postępowaniach pozasądowych,
- sporządzania pism procesowych,
- reprezentacji w postępowaniu przed sądem,
- wykonywania powiązanych czynności, a także
- pełnego lub częściowego zwrotu powiązanych kosztów.

Jeśli jednak dana osoba spełnia wymogi związane z udzieleniem pomocy prawnej, może być również zwolniona z konieczności pokrycia kosztów postępowania (w tym opłat sądowych). Nie ma przepisu bezpośrednio stanowiącego, że osoba uprawniona do pomocy prawnej jest również zwolniona z opłat sądowych. Istnieje jednak duże prawdopodobieństwo, że sąd udzieli takiego zwolnienia.

Kiedy strona przegrywająca sprawę musi pokryć koszty poniesione przez stronę wygrywającą?

Postępowanie cywilne: zgodnie z art. 142 kodeksu postępowania cywilnego

Można zwrócić się do właściwego sądu o całkowite lub częściowe zwolnienie z opłat sądowych. Sąd może z własnej inicjatywy zasądzić stronie wygrywającej (w przypadku wygranej w pełnym zakresie) zwrot koniecznych

kosztów postępowania (w tym opłat sądowych). W przypadku częściowej wygranej sąd obciąża częścią kosztów postępowania każdą ze stron, a także może orzec, że żadna ze stron nie ma prawa do zwrotu kosztów postępowania. Sąd może jednak przyznać stronie częściowo wygrywającej zwrot kosztów postępowania w pełnym zakresie, jeżeli decyzja dotycząca kwoty płatności przypadającej do uiszczenia przez taką stronę była oparta na opinii biegłego lub została podjęta według uznania sądu bądź jeżeli brak wygranej wiąże się ze względnie nieistotną częścią postępowania.

Postępowanie karne: zgodnie z art. 557 kodeksu postępowania karnego

Jeśli pokrzywdzonemu zasądzono zwrot przynajmniej części kosztów postępowania, skazany ma obowiązek zwrócić pokrzywdzonemu konieczne koszty postępowania, w tym koszty zastępstwa procesowego, jeżeli udział obrońcy jest obowiązkowy.

Nawet jeżeli pokrzywdzonemu nie zasądzono zwrotu kosztów, o którym mowa powyżej, sąd może orzec o częściowym lub całkowitym zwrocie kosztów na rzecz pokrzywdzonego, na wniosek pokrzywdzonego i z uwzględnieniem okoliczności sprawy.

Wynagrodzenie biegłych

Poziom wynagrodzenia biegłych określa rozporządzenie wykonawcze Ministerstwa Sprawiedliwości nr 491/2004 w sprawie wynagrodzenia, zwrotu kosztów i rekompensat za stracony czas dla biegłych i tłumaczy. Lista biegłych, prowadzona przez [Ministerstwo Sprawiedliwości Republiki Słowackiej](#), jest ogólnie dostępna na jego stronie internetowej. Biegłego dodaje się do listy na jego wniosek, jeżeli spełnia on wszystkie wymogi (zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym w sprawie wynagrodzenia biegłych i tłumaczy).

Wynagrodzenie biegłych ustala się w drodze umowy między biegłym a klientem (wynagrodzenie umowne). Jeżeli strony nie osiągną porozumienia, wynagrodzenie należy ustalić na podstawie odpowiednich przepisów w sprawie stawek opłat.

Należy zauważyć, że podatek VAT jest naliczany tylko od wynagrodzenia umownego, jeżeli biegły/tłumacz jest zarejestrowany jako płatnik podatku VAT.

Opłaty taryfowe określa się na podstawie:

- liczby poświęconych godzin,
- ułamka początkowej wartości przedmiotu sporu,
- opłaty ryczałtowej w oparciu o wartość przedmiotu sporu i liczbę świadczonych usług.

Słowackie studia przypadków

Więcej szczegółowych informacji na temat kosztów postępowania na Słowacji można znaleźć w konkretnych studiach przypadków.

Powiązane dokumenty

[Słowackie sprawozdanie na temat analizy przejrzystości kosztów \(Správa zo štúdie o transparentnosti trov konania na Slovensku\)](#) (872 Kb)

 Ostatnia aktualizacja: 27/02/2023

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.